

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

ПАМ'ЯТЬ, ВІЙНА, СПАДЩИНА:

МАРТИРОЛОГІЯ, ВТРАТИ ТА ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ
МІЖ ДРУГОЮ СВІТОВОЮ І РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНАМИ

14-15 травня 2026 року

Переяслав - 2026

Пам'ять, війна, спадщина: мартирологія, втрати та історичні паралелі між Другою світовою і російсько-українською війнами: наук. праці та тези за матеріалами Міжнарод. наук.-практ. конф., 14-15 трав. 2026 р., Переяслав (Київ. обл.): Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2026. 298 с.

Затверджено рішенням Вченої ради Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Протокол №11 від 01.06.2026 р.

У збірнику вміщено статті та тези доповідей, подані учасниками міжнародної науково-практичної конференції «Пам'ять, війна, спадщина: мартирологія, втрати та історичні паралелі між Другою світовою і російсько-українською війнами», що відбулася 14-15 травня 2026 року, на базі Університету Григорія Сковороди в Переяславі за підтримки Інституту історії України НАН України, Ізмайльського державного гуманітарного університету, Національної спілки краєзнавців України, Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних сил України, Служби безпеки України, Військової академії (м. Одеса), Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди та міжнародних партнерів з Молдови, Румунії та Литви.

Тексти публікуються в авторській редакції. За зміст і якість поданих текстів відповідальність несуть автори. Використання текстів або частини тексту даного збірника можливе тільки за умови посилання на даний збірник та автора тексту.

© Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2026

© Автори статей, 2026

3
ЗМІСТ

Рєєнт О.П.
ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В
УМОВАХ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ...14

Лисенко О.О.
ЛОКОМОТИВ БЕЗ ГАЛЬМ: РОСІЙСЬКА
ЕКОНОМІКА ПІД ЧАС ТАК ЗВАНОЇ «СВО».....21

Tsyganenko L.
GEDÄCHTNIS, KRIEG, ERBE: MARTYROLOGIE,
VERLUSTE UND HISTORISCHE PARALLELEN ZWISCHEN
DEM ZWEITEN WELTKRIEG UND DEM
RUSSISCH-UKRAINISCHEN KRIEG.....27

Томенко М.В.
УКРАЇНСЬКА ВІДПОВІДЬ ІДЕОЛОГІЇ РОСІЙСЬКОГО
«ПОБЕДОБЕСІЯ»: ДОСЛІДНИЦЬКА, ІНФОРМАЦІЙНА ТА
МУЗЕЙНА СКЛАДОВІ.....30

Акімов О.О.
ТРАНСФОРМАЦІЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ЗАХИСТУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КООРДИНАТАХ
СВІТОВИХ СТАНДАРТІВ.....33

Акімова Л.М.
ОСВІТНЯ ТА НАУКОВА ПАРАДИГМА ЗБЕРЕЖЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТУРБУЛЕНТНОСТІ ТА ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....36

Андрусак М.В.
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФУНДАМЕНТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ: РЕФОРМУВАННЯ
КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ЧЕРЕЗ
ПРИЗМУ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....38

Бабюк С.Н. МЕТОДИ НАДАННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ТЕХНІЧНУ ПРОБЛЕМУ У ВИГЛЯДІ УМОВ ПОШУКОВОЇ ЗАДАЧІ ПРИ ВИРІШЕННІ ЗАВДАНЬ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	42
--	----

Березенський Р.В., Задолінний В.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕШЕЛОНОВАНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК.....	49
--	----

Березенський Р.В., Задолінний В.А., Обертас В.Ф. ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОГО ТА ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ.....	51
---	----

Березенський Р.В., Обертас В.Ф. ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМЕНШЕННЯ НАВАНТАЖЕННЯ НА ЛОГІСТИКУ ТА СКОРОЧЕННЯ ЧАСУ ПРОСТОЮ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ.....	54
--	----

Борисенко М.В. ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЧАСТКОВОЇ ДЕМОБІЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБРАХУНКУ БАЛІВ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ США ПІД ЧАС ІІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	57
---	----

Булгаков Р.В., Мельников С.Б. ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОЇ ЛОГІСТИКИ АРМІЇ США У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ: ТИХООКЕАНСЬКИЙ ТЕАТР ВОЄННИХ ДІЙ.....	60
---	----

Верховодов О.С. ПРОВЕДЕННЯ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛІВ (СИРОВИНИ) ТА КОМПЛЕКТУЮЧИХ ЗА НОМЕНКЛАТУРОЮ РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	64
---	----

Гибало К.В. ВІЙСЬКОВА ЛОГІСТИКА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ: ЕКОНОМІКО-БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТ.....	67
--	----

Гончарук А.О., Попадюк Є.Б. ПРОБЛЕМАТИКА ІНТЕГРАЦІЇ ТРОФЕЙНИХ БОЄПРИПАСІВ У ЛОГІСТИЧНУ СИСТЕМУ, ПОБУДОВАНУ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО.....	69
---	----

Горденко С.І. УРОКИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: АДАПТАЦІЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ ДО ВИКЛИКІВ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ.....	72
--	----

Грінченко В.Г. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ В КИСВІ У ПЕРШІ ТИЖНІ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «СВОБОДА», США).....	77
--	----

Дехтяренко К.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕХНІЧНОЇ РОЗВІДКИ ТА ЕВАКУАЦІЇ ПОШКОДЖЕНОЇ ТЕХНІКИ В УМОВАХ АКТИВНОЇ РОБОТИ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ПРОТИВНИКА.....	80
--	----

Дружинін В.С., Мальський В.В. ПЕРЕОБЛАДНАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ СЛУЖБИ ПАЛЬНОГО ПІД ЦИВІЛЬНІ ЗРАЗКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ МАСКУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РОЗВІДЗАХИЩЕНОСТІ.....	83
--	----

Дружкова І.С. РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	85
---	----

Дубровіна І.В. НОТНІ ФОНДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО ЯК ФРОНТ КУЛЬТУРНОГО ОПОРУ.....	89
--	----

Єгоров Є.Г.

ВІДОМОСТІ ЩОДО МУЗЕЄТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ОБ'ЄКТІВ, КОЛЕКЦІЙ ТА ЕКСПОНАТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ
ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ У КНИГАХ НАКАЗІВ
ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ
1950-Х – 1970-Х РР.....92

Жариков С.І.

НАЗЕМНІ РОБОТИЗОВАНІ КОМПЛЕКСИ В
ЛОГІСТИЦІ.....97

Замкова І.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРИЙМАЛЬНОГО
КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ ТОВАРУ НОМЕНКЛАТУРИ
РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....100

Золотов А.В.

МАРТИРОЛОГІЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ УПРАВЛІНСЬКИХ
ПОМИЛОК: АНАЛІЗ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ЯК
ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА.....103

Іванов О.Ю.

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ
РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ.....106

Ісак Л.М.

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ.....109

Кармазін А.О.

МУЗЕЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ (ЗА
МАТЕРІАЛАМИ ВЛАСНОГО ТВОРЧОГО ДОСВІДУ).....116

Карпань А.П.

ВПЛИВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ ХХ - ХХІ СТ. НА
СТАН КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....121

Клименко В.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕВІРКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗРАЗКІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТОВАРІВ НОМЕКЛАТУРИ РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	124
--	-----

Клименко В.В., Панасюк Ю.Ю., Паламарчук С.П. ЗНАЙ СВОГО СУПРОТИВНИКА»: росія, КИТАЙ ТА ІНШІ – КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ЗАГРОЗ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	126
--	-----

Колибенко О.В. СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ТА ДОЛІ ПЕРЕЯСЛАВЦІВ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «ВІСНИК ПЕРЕЯСЛАВЩИНИ»).....	130
--	-----

Конанчук М.О. МЕХАНІЗМ ПРОВЕДЕННЯ НАРАХУВАННЯ ГРОШОВОЇ КОМПЕНСАЦІЇ ЗАМІСТЬ РЕЧОВОГО МАЙНА, ЩО ПІДЛЯГАЄ ВИДАЧІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ В ЗАПАС АБО ВІДСТАВКУ.....	133
---	-----

Короваєнко П.О., Ямпольська Л.М. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ І ВІЙСЬКОВА ТРАДИЦІЯ В СУЧАСНІЙ СИМВОЛІЦІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇ.....	135
---	-----

Косовський С.В., Темляк В.М. НАЛЕЖНА ПІДГОТОВКА КУХАРСЬКОГО СКЛАДУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	138
---	-----

Коцур Р.В. КОГНІТИВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	140
---	-----

Красота І.В. 91 ОХТИРСЬКА ОКРЕМА БРИГАДА ПІДТРИМКИ ЯК ПРИКЛАД ЗБЕРЕЖЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ТРАДИЦІЙ В СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	143
---	-----

Левченко І.С. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАКУАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ В ОКРЕМІЙ МЕХАНІЗОВАНІЙ БРИГАДІ ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ.....	146
Літвінчук Р.В., Куріпка О.О. ЛОГІСТИКА ЗАМІСТЬ СТРАТЕГІЇ: ПРОВАЛ ЗАХОПЛЕННЯ КИЄВА.....	148
Маньковська Р.В. ДОСЛІДЖЕННЯ НЕРУХОМОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: НАУКОВІ ПРАКТИКИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВТРАТ.....	152
Мельников С.Б. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК РАЦІОНУ БЛИЖНЬОГО БОЮ ССАР АРМІЇ США ТА ПРОПОЗИЦІЇ З РОЗРОБКИ ЙОГО АНАЛОГУ У ЗС УКРАЇНИ.....	156
Морей Т.В. ІНТЕГРАЦІЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	159
Нагайко К.М. ВИСТАВКА «УКРАЇНА НЕСКОРЕНА, СИЛЬНА ТА ВІЛЬНА» – БЛАГОДІЙНА АКЦІЯ НА ПІДТРИМКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	162
Наконечна Г.М. ФОРМИ МЕМОРІАЛІЗАЦІЇ ЗАГИБЛИХ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ У ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ ПЕРЕЯСЛАВА.....	165
Нікул С.О., Бордіян П.П., Гончарук А.О., Попадюк Є.Б. СИСТЕМА ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ БОЄПРИПАСАМИ В НАТО: ТЕХНОЛОГІЧНІСТЬ, ПРОЗОРІСТЬ ТА БЕЗПЕКА.....	168

Олехнович В.Д.

СИСТЕМА РОЗРОБЛЕННЯ ТА ПОСТАНОВКИ НА
ВИРОБНИЦТВО ПРЕДМЕТІВ РЕЧОВОГО МАЙНА ДЛЯ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ: СТАНДАРТИЗАЦІЯ,
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ.....171

Пастернак І.М., Столярова Т.В., Задорожний С.М.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ТА ТОВАРОЗНАВЧІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ КРУП'ЯНИХ ПРОДУКТІВ В
ХАРЧУВАННІ ЗСУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ РОСІЙСЬКОЇ
АГРЕСІЇ.....174

Пастернак І.М., Якиминська Л.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО СПРОБУ УНІФІКАЦІЇ НАБОРІВ
СУХИХ ПРОДУКТІВ (ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ
АСПЕКТ).....176

Поліщук В.А.

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ
МАРТИРОЛОГІЇ.....180

Пугачова Д.С.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ БАЗИС ОРГАНІЗАЦІЇ
ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ
УКРАЇНИ.....183

Резінець М.М.

ОБГРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗАСОБАМИ УРАЖЕННЯ АРМІЙСЬКОГО КОРПУСУ В
КОНТРНАСТУПАЛЬНІЙ ОПЕРАЦІЇ.....188

Рижков Р.С.

ЦИФРОВИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ОСВІТИ УКРАЇНИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗВО.....191

Рижков Р.С., Ісак Л.М. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗВО ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	198
--	-----

Русецький Р.Ю. ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЗСУ: ВІД РАДЯНСЬКОЇ МОДЕЛІ МАСОВИХ ВТРАТ ДО СТАНДАРТІВ НАТО ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ.....	204
---	-----

Серга А.І. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФУНДАМЕНТ СТІЙКОСТІ: ПОЄДНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПЕРЕД БЕЗПЕКОВИМИ ВИКЛИКАМИ СУЧАСНОСТІ.....	206
---	-----

Скибіцька Д.Г. ОСОБИ, ЗНИКЛІ БЕЗВІСТИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР.....	209
--	-----

Скляр В.М. РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ЗМІН ЕТНОМОВНОГО СКЛАДУ НАСЕЛЕННЯ У МЕЖАХ КОНЦЕПТУ РАФАЛА ЛЕМКІНА.....	213
--	-----

Соловйова Т.М., Ткаченко О.В. ДОСВІД І ДОЛІ УКРАЇНСЬКИХ ОСТАРБАЙТЕРІВ У ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	216
--	-----

Стасюк В.С., Прокопенко В.В. ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КК500 В БОЙОВИХ УМОВАХ.....	223
---	-----

Столярова Т.В., Темляк В.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДВОЗУ ПРОДОВОЛЬСТВА ТА ВОДИ	
---	--

З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....	226
---	-----

Ткачук І.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛАЗНЕВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ У СТАЦІОНАРНИХ УМОВАХ (ППД).....	229
---	-----

Холод І.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ДОГОВОРІВ НА ПОСТАЧАННЯ ПРЕДМЕТІВ РЕЧОВОГО МАЙНА ДЛЯ ПОТРЕБ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	231
--	-----

Чередніченко Є.В., Мельник В.В.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АСИСТЕНТУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК (СИЛ).....	234
---	-----

Чухрій М.С., Поляшов С.В., Литвиновський С.А.

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В СИСТЕМІ ЖИВУЧОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ЛОГІСТИКИ: ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ ЦИВІЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....	237
--	-----

Ямпольська Л.М.

ФЕНОМЕН «ЦИТАДЕЛІ» НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОГО ДЕСАНТУ ПІД КОМАНДУВАННЯМ К.Ф. ОЛЬШАНСЬКОГО (25-28 БЕРЕЗНЯ 1944 Р.) ТА ОБОРОННИХ ОПЕРАЦІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	242
--	-----

Бондаренко І.І.

РУЙНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ.....	245
---	-----

Костенко О.О., Юрчук Б.Ю.

ІСТОРИЧНІ ОНТОЛОГІЇ У ПРОСТОРІ КОГНІТИВНОГО ПРОТИБОРСТВА: ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ЗІТКНЕННЯ	
---	--

АВТОРИТАРНИХ ТА ДЕМОКРАТИЧНИХ ПАРАДИГМ.....248

Коцур Н.І., Кошляков С.А.
 ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СІМЕЙНОЇ
 МЕДИЦИНИ В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ
 ВІЙНИ (2018-2026 pp.).....253

Коцур Н.І., Чурій Д.О.
 ВІЙСЬКОВА МЕДИЦИНА В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-
 УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2014-2025 pp.): ЗДОБУТКИ ТА
 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....258

Онищенко Ю.Б., Петрова Н.О.
 ЗБЕРЕЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ
 СПАДЩИНИ ЧЕРЕЗ УСНУ ІСТОРІЮ В ЗОНАХ
 КОНФЛІКТІВ: НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ.....263

Рижков Р.С., Ісак М.О.
 ЦИФРОВА ЕТИКА ТА АКАДЕМІЧНА
 ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ШІ У
 ЗВО.....268

Столярова Т.В., Задорожний Г.М.
 ТОВАРОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ОВОЧІВ ТА
 ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В СИСТЕМІ
 ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ
 УКРАЇНИ.....274

Ткаченко Т.В., Ткаченко М.Т.
 ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ
 УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА
 СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН.....277

Угольніков О.П., Богуш О.В.
 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ З
 ВИКОРИСТАННЯМ 3D-ДРУКУ.....282

Шкабко С.І., Кулікова А.І. ДЕКОМУНІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	285
--	-----

Костенко О.О., Пуглій В.В. СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	289
--	-----

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: president.gov.ua (дата звернення: 07.05.2024).
2. Артёмов І.В. Стратегія воєнної безпеки України від 25.03.2021 р. Воєнна безпека – всеохоплююча оборона: витяг; додаток 8. (Затверджено Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021). // Актуальні проблеми зовнішньої політики України: навчальний посібник / ред.: С.В. Віднянський, І.І. Вовканич, І.Я. Тодоров. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. С. 446-458.
3. Горбулін В.П. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Київ: Брайт Букс, 2022. 256 с.
4. Реформа сержантського складу ЗСУ: досвід країн НАТО та українські реалії / за заг. ред. О.В. Мартиненка. Харків: Права людини, 2021. 112 с.

Серга Андрій Іванович

Науково-методичний центр кадрової політики

Міністерства оборони України

ORCID ID: 0009-0002-3564-7368

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФУНДАМЕНТ СТІЙКОСТІ: ПОЄДНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПЕРЕД БЕЗПЕКОВИМИ ВИКЛИКАМИ СУЧАСНОСТІ

У сучасній архітектурі глобальної безпеки категорія людського капіталу переросла межі суто економічного ресурсу, ставши центральним елементом стратегічної стійкості (resilience) держави. Для України в умовах повномасштабної збройної агресії та системних світових криз розвиток людського капіталу набуває екзистенційного значення. Стійкість нації визначається не лише матеріальними ресурсами чи кількістю озброєння, а насамперед здатністю суспільства зберігати суб'єктність, адаптуватися до екстремальних змін та продукувати інноваційні рішення. В основі цієї спроможності лежить унікальна синергія національної

ідентичності як ціннісного стрижня та науково-освітнього потенціалу як інтелектуального інструментарію реалізації національних інтересів [1].

Національна ідентичність у координатах безпекових викликів сучасності виступає фундаментом когнітивної стійкості. Вона забезпечує єдність суспільства перед обличчям зовнішньої загрози, формуючи чітке розуміння мети боротьби та бачення майбутнього. Однак сама по собі ідентичність без належного інтелектуального підкріплення ризикує залишитися на рівні емоційного спротиву. Саме тому трансформація наукового простору має на меті перетворити культурні коди на інтелектуальну зброю. Наукова парадигма сучасної України базується на відмові від колоніальної залежності та вибудовуванні власного наративу, який інтегрується у світові стандарти об'єктивності та доказовості. Це дозволяє не лише захистити власну ідентичність від маніпуляцій, а й пропонувати світу нові моделі соціальної та державної стійкості [3].

Освітній потенціал держави є головним репродуктором людського капіталу. В умовах війни освіта виконує функцію «стабілізатора», що забезпечує тяглість суспільного розвитку навіть у періоди найбільшої турбулентності. Сучасна освітня парадигма України зміщується від накопичення знань до формування компетенцій, необхідних для виживання та розвитку в епоху високих технологій та гібридних загроз. Цифровізація освіти, яка стала вимушеним кроком через пандемію та військові дії, виявилася потужним інструментом збереження зв'язку між громадянами та державою. Електронні платформи та дистанційні формати навчання сьогодні є не просто технічними засобами, а механізмами утримання молоді в українському соціокультурному полі, що є критично важливим для демографічної стійкості нації [4].

Наука, своєю чергою, забезпечує технологічну компоненту людського капіталу. Безпекові виклики сучасності, такі як кіберзагрози, дезінформація та потреба у високотехнологічному оборонному комплексі, вимагають від наукової спільноти швидкої адаптації до запитів реального сектору безпеки. Інвестиції в науку сьогодні – це не витрати бюджету, а капіталізація майбутньої перемоги. Поєднання фундаментальних досліджень із прикладними розробками у сфері штучного

інтелекту, тактичної медицини та енергетичної безпеки демонструє життєздатність українського інтелектуального продукту. Важливо, що цей процес відбувається в тісній координації зі світовими стандартами та за участі міжнародних партнерів, що зміцнює інтеграцію України в глобальний безпековий контур [2].

Особливе місце в структурі людського капіталу займає військова освіта та підготовка лідерів нової формації. Перехід на стандарти НАТО в управлінні персоналом означає насамперед зміну ставлення до людини: від радянської моделі «ресурсу для виконання наказу» до західної моделі «інтелектуального активу». У цій системі збереження життя та розвиток професіоналізму бійця є пріоритетом. Така трансформація безпосередньо впливає на національну ідентичність, формуючи образ сучасного українця як висококваліфікованого професіонала, що захищає демократичні цінності. Синергія військового досвіду та цивільної освіти створює унікальний тип людського капіталу, здатного до ефективного управління державою в повоєнний період.

Проте збереження цього потенціалу стикається з викликами міграції та депопуляції. Стійкість перед цими загрозами залежить від спроможності держави створити умови для повернення та самореалізації науковців і освітян. Мова йде про формування «екосистеми повернення», де національна ідентичність буде підкріплена сучасними можливостями для професійного росту. Міжнародна співпраця через програми на кшталт «Horizon Europe» чи «Erasmus+» стає містком, який дозволяє українському людському капіталу бути частиною глобального прогресу, зберігаючи при цьому свою національну приналежність. Інтеграція в європейський дослідницький простір є одним із запобіжників від маргіналізації національної науки [2].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що людський капітал України є багаторівневою структурою, де національна ідентичність слугує ядром, а наука та освіта – оболонкою, що забезпечує ефективну взаємодію із зовнішнім світом. Захист цього капіталу від фізичного знищення та інтелектуальної деградації є ключовим завданням державної політики. Тільки через трансформацію освітніх стандартів, підтримку наукових інновацій та зміцнення ціннісного фундаменту Україна зможе не лише вистояти перед сучасними безпековими викликами, а й

перетворитися на донора безпеки та знань для всього європейського регіону. Стійкість – це не лише здатність тримати удар, а й спроможність зростати крізь кризи, спираючись на інтелект, ідентичність та інновації [1; 3].

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: president.gov.ua (дата звернення: 07.05.2024).
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні: інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ: Грамота, 2005. 448 с.
3. Горбулін В. П. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Київ: Брайт Букс, 2022. 256 с.
4. Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційний аспект: зб. тез доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2022. 360 с.

Скибіцька Діана Григорівна

*викладач кафедри політології та журналістики
Університету Григорія Сковороди в Переяславі*

ОСОБИ, ЗНИКЛІ БЕЗВІСТИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

Проблема осіб, зниклих безвісти під час війни в Україні, є комплексним соціально-правовим явищем, яке не можна розглядати лише як формальну юридичну категорію. В умовах відсутності достовірної інформації про місцезнаходження або долю людини держава і суспільство опиняються перед необхідністю діяти в умовах високої невизначеності. Ця невизначеність визначає особливу природу проблеми та формує низку гуманітарних, соціальних і юридичних викликів.

Після початку повномасштабної війни масштаби зникнень суттєво зросли. Основними причинами є активні бойові дії, тимчасова окупація територій, примусове переміщення

ПАМ'ЯТЬ, ВІЙНА, СПАДЩИНА: МАРТИРОЛОГІЯ, ВТРАТИ ТА ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ МІЖ ДРУГОЮ СВІТОВОЮ І РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНАМИ

Пам'ять, війна, спадщина: мартирологія, втрати та історичні паралелі між Другою світовою і російсько-українською війнами: наук. праці та тези за матеріалами Міжнарод. наук.-практ. конф., 14-15 трав. 2026 р., Переяслав (Київ. обл.): Університет Григорія Сковороди в Переяславі. 298 с.

Відповідальність за зміст статей, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Тексти друкуються в авторській редакції.

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати та скорочувати текст. Редакція матеріали не рецензує і не повертає. У разі не відповідності вимог поданої статті, редакційна колегія лишає за собою право повернути її авторові.

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 13. Наклад 150
Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Підписано до друку 17.06.2026

